

**EL LLIBRE  
DE LA SETMANA**

**PERFIL**

**RICARDO PIGLIA (1941-2017) HA SIGUT UN DELS GRANS EXPONENTS DE LA LITERATURA ARGENTINA GRÀCIES A LLIBRES COM 'RESPIRACIÓN ARTIFICIAL', 'PLATA QUEMADA' I LA RECENT TRILOGIA DE DIARIS D'EMILIO RENZI**

PATRICIA GABANCHO

Vet aquí un volum que culmina un cim de la reflexió literària sud-americana. Un corpus que no està mancat precisament d'altura reflexiva. Roberto Piglia sembla haver fet una obra d'estricta planificació perquè cada volum dels diaris del seu *alter ego* Emilio Renzi prefigurés el següent sense condicionar-lo, de manera que ens presenta primer els anys de formació, molt temptatius, però ja marcats pels eixos bàsics de la vida que duria. Amistat, lectures, bars, provatures. En el segon volum això es formula a través dels inicis d'una carrera literària de gran ambició i hi entren en joc les dones de Piglia, éssers singulars, solitaris, profunds i enigmàtics, que en certa manera marquen l'alfa i omega del seu univers en construcció. En aquest tercer volum el món s'encongeix. Tot és més auster, les paraules són seques i estrictes. Hi ha la dictadura

militar, però hi sura més com un aroma, com un soroll de fons –com una amenaça–, més que no pas com una descripció explícita. La intuïm per les conseqüències. Es planteja el tema del compromís de l'intel·lectual, perquè la colla assumeixen aquest rol, tan principal en aquells anys. Es firmen manifestos, es fan publicacions; la dictadura permet unes esclertes semblants a les que obria el franquisme coetani. Hi ha algun desaparegut, hi ha –igual que hi era en el volum anterior– algú que tragina armes, un element “normal” en aquells anys de guerrilla. I també hi ha qui se situa en el límit just del col·laboracionisme, amb la justificació material de salvar una carrera incipient. En aquest clima oprobios però silenciats per l'autor es desenvolupa tota l'altra sèrie de temes ja presentats, malgrat que gairebé desapareixen les dones i els cafès, és a dir, la ciutat. Continuen, però, les preguntes, la precarietat més vital que no pas econòmica i el ritual amarg de perdre o sacrificar la biblioteca en fugides sobtades –la biblioteca, que és la memòria de les lectures que et fan, la metàfora de la construcció personal–. Tot gira entorn dels llibres.

**Posar en pràctica la teoria**

Finalment, Piglia se'n va a fer de professor a Boston i el tema de les classes, que en definitiva són lectures aprofundides, ocupa molt d'espai. És més coneixement destil·lat. I aquí ens arriba una pirueta en forma de segona part del volum: una narració que posa en pràctica la teoria, en què Piglia és protagonista i ens permet observar-lo en l'acció. Hi ha un narrador, podem presumir que estem davant d'una fabulació.

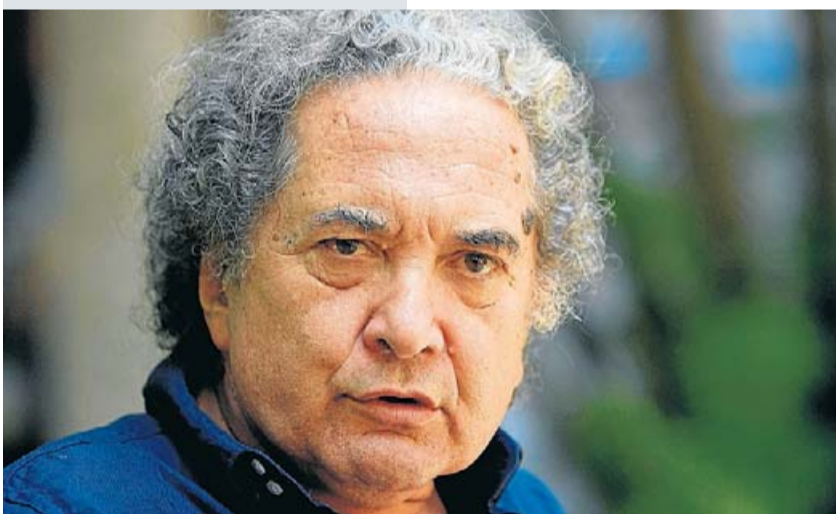


LOS DIARIOS DE EMILIO RENZI. UN DÍA EN LA VIDA  
RICARDO PIGLIA  
ANAGRAMA  
296 PÁG. / 21,90 €

En el fons, Piglia demostra allò que havia construït: que és un gran contador d'històries. Aquest text inclou unes pàgines delirants. Un llibre de Piglia, fragmentari, és trobat a finals del segle XXII i ha de ser interpretat pels estudiosos. Els acadèmics reconstrueixen la realitat d'avui i l'expliquen a partir de teories esperpèntiques. No només és desopilatiu sinó que planteja el tema del testimoni històric i la interpretació del passat a través d'una mirada dislocada d'època que treu conclusions inquietants. Que pot molt bé ser el que ens passa quan interpretem un manuscrit del segle XII.

L'última part torna al món acadèmic de començaments d'aquest segle i a l'arribada de les noves tecnologies. Es reuneixen els savis per esbrinar com afectaran la producció literària. Podrà continuar existint, el binomi autor-obra? No pas, dictaminen: a partir dels ordinadors hem de parlar d'autories col·lectives! El debat, però, és deliciós. Tot plegat, acompanyat d'una feina constant: transcriure, copiar, els dietaris, que vol dir construir una imatge i una trajectòria intel·lectual. I al fons, com un capvespre que avança, la malaltia. El llibre és tan senzill i tan complex que enlluerna. Tenim la sensació que pertany a una altra època, malauradament esvaïda, però no estic segura que la literatura no sigui tema en qualsevol escriptor. Perquè, fora de les paraules, les lectures, els amors, les pèrdues, la memòria, els debats, els amics, les ciutats, què és un escriptor? El que Ricardo Piglia aconsegueix amb naturalitat és que aquesta realitat, tan allunyada de la vida quotidiana de la resta dels mortals, sembli l'única possible. L'única que val la pena viure. ♦♦

**ELS ACADÈMICS RECONSTRUEIXEN LA REALITAT D'AVUI I L'EXPLIQUEN A PARTIR DE TEORIES ESPERPÈNTIQUES**



R. MALDONADO ROZO / EFE

**L'exotisme d'un cor humà**

JOAN GARÍ

Vaig llegir al seu moment *L'estret camí cap al nord profund*, de Richard Flanagan, que Raig Verd ens va proporcionar l'any passat en català. I vaig poder celebrar un relat de factura clàssica que era, alhora, una novel·la d'aventures i una peça literària de primer ordre. La peripècia de l'australià Dorrigó Evans i els seus companys, esclavitzats pels japonesos els anys de la Segona Guerra Mundial, proveïa un grapat de superbs retrats psicològics tant de víctimes com de botxins, perquè la condició humana –semblava voler dir-nos l'autor– s'hi repartia indistintament.

Ara la mateixa editorial recupera una novel·la anterior de Flanagan, *Desig*. De nou hi trobem un escriptor dotat d'un sentit innat per a la prosa. Allà on col·loca un simple mot palesa de seguida que és l'únic terme adequat per a aquella ubicació sintàctica. Flanagan, a més, té la gràcia de situar-nos en escenaris exòtics i fer-nos sentir aquests mons llunyans pròxims i avinents, com si tot el que ha passat en qualsevol aventura humana formés part d'una certa previsió de l'esfera més cordial i més terrible de cada individu. I tot això basat en part en una molt intel·ligent utilització de la figura del

narrador omniscient: “No va ser fins més tard, quan s'estava morint en la negror absoluta d'un hivern àrtic i els taulons comprimits de l'Erebus on jeia traspuaven trementina, que sir John va prendre consciència de la dificultat que comportava el fet de governar un lloc que era mig presó, mig basar. A la Terra de Van Diemen, la seva franquesa, la seva indecisió, la seva manca d'astúcia i d'agents secrets, la seva incapacitat de veure la necessitat de comprometre's, el seu menyspreu patrici per l'obscura habilitat per incloure els altres o excloure'ls, per afavorir-los o per perse-



GETTY



DESIG  
RICHARD FLANAGAN  
RAIG VERD  
TRADUCCIÓ DE JOSEFINA CABALL  
256 PÁG. / 19,50 €

guir-los, finalment, l'havien condemnat a la burla i a l'escarni”. Amb aquests vímets l'autor teixeix un relat de costures clàssiques que barreja tres escenaris: el Londres de l'època de glòria de Charles Dickens (la part central del segle XIX), una expedició polar a la recerca de la llegendària ruta del pas del nord-oest a través del gel de l'àrtic i una colònia penal a Tasmània, a l'altra punta de la Terra.

Si els anhels i l'ambició dels personatges és el que els uneix psicològicament, de nou, com a *L'estret camí cap al nord profund*, la prosa elaborada i l'esforç de documentació converteixen *Desig* en un text ben agradable de llegir, l'obra d'un autor que ja s'ha fet un nom en les lletres internacionals contemporànies. ♦♦